

kommer der en ganske lille Stigning i det mellemste Finansaar, og saa bliver der atter en Nedgang i Finansaaret 1892—93. Saa begynder den tredje Bølge i 1893—94. Indtægten er der 57,058,000 Kr., og denne Bølge fortsætter sig gennem 1896—97 helt op til Finansaaret 1898—99, det sidste Finansaar, der er indbefattet i Bølgebjerget, og i hvilket Indtægten er 70,181,000, det højeste, de ordinære Indtægter nogen Sinde have været. Dernæst begynder der i Finansaaret 1899—1900 en Nedgang. Fra 70,181,000 Kr. gaar man ned til 69,486,000, og i det Finansaar, som afsluttedes den 31te Marts i Aar, og for hvilket der i denne Samling er forelagt Statsregnskab, er Indtægten yderligere gaaet ned til 66,831,000 Kr.

Af alle disse Svingninger fremgaar det, at man egentlig ikke kan regne det, at der er et enkelt Aar, hvor Indtægten daler. Selvfølgelig har en saadan Dalen af de ordinære Indtægter sine bestemte Aarsager, og vilde man nøje undersøge, hvilke disse Aarsager ere, vilde man sikkert ogsaa være i Stand til at paavise dem. Det er Tiden imidlertid ikke til her, og jeg skal derfor nøjes med at fremkomme med et Sammendrag af, hvad jeg tidligere har sagt herom. Men jeg maa atter betone, at fordi man har en Indtægtsnedgang i et enkelt eller enkelte Finansaar, betyder det i og for sig ikke meget, det betyder kun, at der i disse Aar har været en Nedgang paa Grund af bestemte Aarsager, men tager man alle disse 20 Aar under et, saa vil man altid, naar man undersøger Forholdet, komme til den Erkendelse, at der i Virkeligheden er en Stigning, en Fremgang i Indtægterne, en Fremgang, der kun er saaledes at forstaa, at naar man gaar 4—5 Skridt frem, gaar man et Skridt tilbage for saa atter ikke blot at tage dette Skridt i næste Fremgang, men mange flere. Saaledes er Forholdet. Tager man saa de 4 Perioder hver for sig, bliver Stillingen den, at Indtægten i den første Periode har været i Gennemsnit — thi naar man tager Gennemsnittet, faar man det, som man kan holde sig til og betragte som det sikre — aarlig 52,804,000 Kr., i det næste Femaar er Gennemsnittet aarlig 53,456,000 Kr. — altsaa dog en Fremgang i Forhold til det foregaaende Femaar. I det tredje Femaar er Indtægten i Gennemsnit 57,526,000 Kr. — altsaa en meget stor Fremgang i Forhold til det nærmest foregaaende Femaar. Tager man saa endelig det sidste Femaar det fjerde, er Indtægten i Gennemsnit aarlig 67,633,000 Kr., altsaa en ganske be-

tydelig Fremgang i Forhold til den foregaaende Fremgang, endogsaa saa betydelig, at den er over 10 Mill. Kr.

Udgifterne har jeg udregnet paa samme Maade, altsaa jeg har søgt Gennemsnittet for hvert af de 4 Femaar. I det første Femaar have Udgifterne været gennemsnitlig 41,901,000 Kr. aarlig, i det andet Femaar 53,771,000 Kr., altsaa en ganske betydelig Stigning, ikke mindre end 12 Mill. Kr. i Løbet af den korte Tid. I det næste Femaar — det tredje — var Udgiften gennemsnitlig 55,072,000 Kr., og endelig i det fjerde Femaar 56,156,000 Kr.

Et Forhold, som har været stærkt fremdraget af foregaaende Talere, og som man har benyttet som Udgangspunkt til at tilraade Sparsommelighed i vor Stats-husholdning — et Raad, der naturligvis kan være overordentlig godt at følge — er, at der i de to sidste Finansaar, for hvilke der er aflagt Statsregnskab, har været en Nedgang i de ordinære Indtægter. Saaledes var i Finansaaret 1899—1900 Indtægterne 69,486,000 Kr., og i det sidste Finansaar, det, som afsluttedes sidste 31te Marts, 66,831,000 Kr. Denne Nedgang er efter min Opfattelse egentlig ikke faretruende. Vi have jo haft Nedgang tidligere med visse Aars Mellemrøm, og det har stadig væk vist sig, at denne indtræffende og kortvarige Nedgang ikke har faaet meget at betyde i det hele taget for vor finansielle Status, og der kan være Sandsynlighed for, at det samme vil blive Tilfældet ogsaa for den Nedgangs Vedkommende, der begynder med Finansaaret 1899—1900 og fortsættes ind i Finansaaret 1900—1901 og muligvis vil fortsættes endnu et Aar eller maaske længere; det er vanskeligt at sige. De Poster, hvorpaa Nedgangen har fundet Sted, ere i Særdeleshed to. Der er for det første Toldindtægterne. De ere for sidste Finansaars Vedkommende, altsaa for Finansaaret 1900—1901, gaaet ned med omtrent $\frac{3}{4}$ Mill. Kr. Men hvad der er værre endnu, er, at Statsbanernes Overskud er gaaet ned til noget saa lidt som 256,000 Kr. eller med andre Ord til $\frac{1}{4}$ Mill., medens det derimod Aaret i Forvejen var henved 3 Mill. Kr. Man vil altsaa se, at hvis Statsbanerne havde svaret det samme Overskud i Finansaaret 1900—1901 som i det forugdaende Finansaar, vilde denne Nedgang have indskrænket sig til en Ubetydelighed. Med Hensyn til Toldindtægterne er Forholdet jo det, at man ikke har det i sin Magt at kunne forhøje dem. Det er ganske klart, at det simpelthen beror paa den økonomiske Stil-